

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 7 април 2014 г.

Здраве на пчелите: какво прави ЕС?

Въпроси и отговори

1. Какво е направила Европейската комисия за по-добро здравословно състояние на пчелите?

Комисията допринася за здравето на пчелите в много области:

От ветеринарна гледна точка Комисията: създаде референтна лаборатория на ЕС за здраве на пчелите през 2011 г.; осигури съфинансирани проучвания за доброволно наблюдение, за да се оцени степента на смъртност от 2012 г. по пчелите.; обучи стотици национални ветеринарни служители в областта на здравето на пчелите по инициативата „По-добро обучение за по-безопасни храни“ от 2010 г. насам и работи по изследователски проекти свързани със здравето на пчелите. Освен това Комисията взема предвид ограничено наличието на ветеринарни лекарства за пчелите по време на прегледа на ветеринарния лекар на ЕС законодателство за лекарствените продукти. Предвижда се предложение на Комисията да бъде прието в второто тримесечие на 2014 г.

По отношение на **пестицидите**, ЕС има една от най-строгите регулаторни системи в света по отношение на одобрението на пестициди. Всички пестициди на пазара са подложени на задълбочена оценка от органите на държавите-членки и от Европейският орган по безопасност на храните

За оценката на риска се вземат предвид последните научни познания, включително независими проучвания. За пестицидите Комисията допълнително укрепи изискванията за данните за предаване на досиетата, разгледани заедно с ЕОБХ, схема за оценка на риска, относно въздействието на пестицидите върху пчелите и предприе действия по 4 специфични инсектицида, при които е идентифициран риск за пчелите (допълнителни подробности се съдържат в въпросите по-долу).

По отношение на **селското стопанство** Комисията поддържа нивото на финансиране от ЕС на национално равнище на програмите за пчеларство за периода 2014-2016 г. (като се вземе предвид присъединяването на Хърватия), което възлиза на 33 100 000 EUR годишно.

По отношение на **пчеларството** (пчеларите) Общата селскостопанска политика (ОСП) на ЕС дава важни предимства. Изяждаме повече мед, отколкото произвеждаме, а пчелите

получават активна част от опрашването на културите. В продължение на няколко години ЕС предоставя:

- подпомагане на сектора на пчеларството, основно чрез национални програми в областта на пчеларството;
- програми за развитие на селските райони.

По отношение на **околната среда**, Комисията изпълнява програмата LIFE +, която може да бъде използвана ползата от дивите пчели; инициира подготовката на червен списък на застрашените опрашители, да бъдат публикувани до края на годината; и ръководеше изследователски проект за справяне с този спад на диви и опитомени опрашители в Европа.

2. Защо беше направено проучване на ниво ЕС за наблюдение на загубите на медоносни пчели и причините за тях загубите?

От 2007 г. различни европейски и световни публикации и форуми предупредиха за изчезване на пчели (особено след новините за "разстройство на колапсия колапс" в САЩ) и за тревожно високи смъртни случаи, тежък и бърз спад в европейските пчелни колонии (зимни смъртни случаи около или над 30-40%).

Проект на ЕОБХ през 2009 г. показва, че системите за наблюдение на медоносните пчели в ЕС и държавите-членки са слаби. Липсват представителни официални данни на ниво държава и сравними данни на равнище ЕС за оценка на степента на смъртност от колонии.

Изследването (EPILOBEE, общоевропейско епидемиологично проучване за загуби на пчелни колонии 2012-2013 г.) разглежда тези слабости за пръв път чрез хармонизиране на данните и методи за събирането им.

Също така съдейства на ветеринарните служби за подобряване на капацитета им да предприемат такива наблюдения. Методологията може да бъде приложена и използвана при необходимост, адаптирана към специфични потребности, подходящи за по-нататъшна работа като приложна научна политика разработване, рутинно наблюдение или кръстосана проверка с данни от други източници (напр. национален или регионален мониторинг, от международни стандартизирани проучвания на пчеларите и т.н.).

Пълен отчет можете да намерите тук:
https://ec.europa.eu/food/animals/live_animals/bees_en

3. Какви са основните резултати от проучването?

Изследването, обхващащо почти 32 000 колонии в 17 държави - членки по време на период от есента на 2012 г. до лятото на 2013 г., показва, че смъртността от колонии съществува в ЕС, при което има значителни регионални различия.

Степента на смъртност на зимните колонии варира между участващите държави от 3,5% до 33,6% с различен географски модел север / Юг.

Страните, в които смъртността е средно под 10% (Гърция, Унгария, Италия, Литва, Словакия и Испания) представляват мнозинството (над 59%) от кошерите (6,485,000), изследван 47.3% от пчелите в ЕС.

Страни с процент на смъртност между 10% и 15% (Германия, Франция, Латвия, Полша и Португалия) представляват 34,6% от изследваното мнозинство или 27,7% от всички пчелни мечки в ЕС или (3 793 170 кошера).

Държавите-членки с процент на смъртност над 20% (Белгия, Дания, Естония, Финландия, Швеция и Великобритания) представляват 6.24% от изследваната популация или около 5% от целия ЕС или (684 500 кошера).

Общият процент на сезонна смъртност от колонии (по време на сезона на пчеларството) е по - нисък от зимна смъртност и варира от 0,3% до 13,6%.

4. Колко представителни са констатациите и как те сравняват с предишни данни?

17 държави-членки участваха на доброволна основа. Те съфинансираха проучването с Европейската комисия, която участва с 3,3 милиона евро (70% от приемливите разходи). Наблюдението е специално предназначено за събиране на данни за представителна извадка от пчелини и колонии, също чрез разследвания на място. Представителност при пробите е била достигната, чрез случайно вземане на проби от пчелини на цялата държава - членка или от някои региони на държавата-членка, считани за представителни за държавата-членка. Препоръчвало се е на държавите-членки да избират произволно пчеларите и пчелините от национален списък на пчеларите. В рамките на всеки пчелин е имало няколко колонии произволно избрани, за да бъдат представителни за пчелина. Рамката за вземане на проби е била същата за всички държави-членки.

Това са първите резултати от този вид, т.е. събрани и проверени от компетентните национални органи, органите по надзора и обучението на ветеринарните служби, като ЕС използва хармонизирана методология. Това затруднява сравняването им с предишни данни, при които може да липсват такива да са непълни или да се съберат по друг начин. Степента на смъртност под 10% за големите популации са окуражаващи.

5. Тъй като констатациите показват, че спадът на пчелите е по-малко драматичен отколкото се е помислило първо, ще запази ли Комисията забраната си неоникотиноиди?

Комисията основава решението си на нова научна информация, станала достъпна през 2006 г През 2012 г. е поискана оценка от ЕОБХ., при която ЕОБХ определя високи рискове за пчелите от употребата на три неоникотиноида (имидаклоприд, клотианидин и тиаметоксам) и Фипронилът. Тази оценка потвърди, че критериите за одобрение на тези

пестициди са били не повече удовлетворени. Освен това, EPILOBEE не взел предвид бронзовите пчели и самотните пчели, които също са засегнати от пестицидите и са обхванати от ЕОБХ при оценяването. По времето, когато бяха предприети мерките, резултатите от EPILOBEE все още не са били разположение.

6. Защо надзорът на ЕС не включва наблюдението на пестицидите?

Комисията поиска от референтната лаборатория на ЕС да включи пестициди в ЕС. Проектът като проект обаче е обсъден с експерти от държавите-членки и по този въпрос на етапа, не бе сметнено за осъществимо в такава програма за наблюдение да бъде извършено наблюдение и за пестициди.

Проучването на EPILOBEE, което все още е в ход, не е предназначено да оцени ефекта от употребата от забранените пестициди за здравето на пчелите. От научна гледна точка би било неприемливо да се направи извод от резултатите от това проучване относно употребата на пестициди и да се даде отговор на този въпрос или да се заключи, че мерките, предприети от Комисията, не са подходящи.

7. Какъв е статутът на проучването на ЕС за наблюдение?

Това са резултатите от първата година от проучванията за наблюдение, които се провеждат от есента 2012 до лятото на 2013 г. Проучванията се повтарят с участието на 16 от 17-те държави-членки за още една година, между есента на 2013 г. и лятото на 2014 г., за да видят дали могат да бъдат установени тенденции.

8. Каква е ситуацията с дивите пчели и дали те са важни?

Проучвателното проучване разглежда само пчелите. Научни данни за дивите опрашители, включително дивите пчели са оскъдни, но настоящите показатели показват тревожен спад. Трябва обаче да има по-добро разбиране в края на тази година, когато благодарение на съвместната работа между IUCN и STEP в изследователски проект, финансиран от Комисията, ще предостави първите резултати за статута и тенденциите на европейските диви опрашители. Въпреки това, предварителни резултати вече говорят, че дивите пчели са изправени пред сериозна заплаха. Последната оценка на пчелите показва, че 24% от 68-те вида пчела, които се срещат в Европа, са застрашени от изчезване на Червения списък на застрашените видове на IUCN.

Домашните и дивите пчели са тясно свързани, срещат се същите заплахи и за двете е необходимо да се осигури опрашване на културите и да се запази биологичното разнообразие. Следователно статутът на дивите пчели може да ни даде представа за местните промени и да предупредим пчеларите за потенциални заплахи. Дивите пчели може да осигурят опрашване, когато медоносните пчели се сринат или помагат да се увеличи ефективността на опрашване на последното. Те са от решаващо значение за оцеляването на дивите растения, които пчелите не могат да се опрашват.

9. Как помага скорошната реформа на ОСП за подкрепа на сектора?

Държавите-членки могат да представят тригодишни национални програми за пчеларство за съфинансиране от ЕС.

Благодарение на реформата и мерките, които са финансирани, бяха актуализирани и завършени. По-специално ще има финансиране от ЕС за действия, насочени към борба кошери нападатели и болести, особено вароатоза . Всички държави-членки са с национални програми за пчеларство за периода 2014-2016 г.

С новите програми за развитие на селските райони държавите-членки имат на свое разположение:

а) серия от мерки и възможности, като обучение, консултантски услуги, участие в схеми за качество и насърчаване, инвестиции, проекти за сътрудничество и управление на риска, които могат да бъдат съфинансирани от ЕС.

б) агроекологични мерки за климата в тях програмите също могат да дадат положителен принос за създаването на по - добра среда за пчелите. Други мерки в реформираната ОСП могат да бъдат косвено полезни за пчелите. Най- вече задължителни мерки за екологосъобразност на новия регламент за директните плащания, и по-специално реколтата диверсификацията и екологичните области, биха могли да допринесат за подобряването на околната среда на пчелите.

10. Въздейства ли нашата природа?

Селскостопанските практики, които водят до промени в използването на земята и загубата на местообитания, също представляват сериозна заплаха за много пчели в Европа. Поради това мерките, насочени към биологичното разнообразие през 2004 г.

Селското стопанство ще бъде от съществено значение за обръщане на негативните тенденции и ще бъде от решаващо значение за сигурност при предлагане на храни. Сред тях са осигуряването на добър фураж, богати на цветя полеви маржове или буферни ивици по земеделските земи и опазването на богатите на растителни видове пасища или ливади, които поддържат стабилни популации от опрашители. Възстановяването на деградирани екосистеми също ще бъдат важна подкрепа за опрашителите.

За повече информация:

Производството на мед в ЕС: http://ec.europa.eu/agriculture/honey/index_en.htm

Национални програми в пчеларството:

http://ec.europa.eu/agriculture/honey/programmes/index_en.htm

и

http://ec.europa.eu/agriculture/evaluation/market-and-income-reports/apiculture-2013_en.htm